

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3450/2024
23.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ирена Николић, адвокат из ..., против тужене „ОТП Банка Србије“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Јована Алексић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5170/23 од 09.02.2024. године, у седници одржаној 23.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5170/23 од 09.02.2024. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 286/22 од 25.07.2023. године, исправљеном решењем од 22.09.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено, као незаконито, решење тужене о отказу уговора о раду бр .. од 22.12.2016. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљу врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 279.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5170/23 од 09.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда, са исправком. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23) Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом посебно указује, није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила (која је по занимању дипломирани ..., са VII степеном стручне спреме) засновала је радни однос код правног претходника тужене уговором о раду од 16.08.2006. године на радном месту „управник експозитуре“ (место рада ...), с тим што је од 22.03.2011. године обављала послове радног места „менаџер експозитуре“ (што је констатовано Анексом уговора о раду од 01.05.2014. године). Уговором о раду од 01.10.2014. године констатовано је да је тужила у радном односу на неодређено време, те да обавља послове на радном месту „менаџер експозитуре“ (за које се у складу да Правилником о систематизацији радних места захтева IV степен стручне спреме). Анексом 1. уговора о раду од 01.05.2015. године, измењена је основна зарада тужиле тако да износи 167.457,78 динара (која садржи порезе и доприносе који се исплаћују из зараде).

Одлуком правног претходника тужене о економско-организационим променама ЕБ 475/16 од 06.12.2016. године одлучено је да се врши реорганизација банке укидањем одређених организационих делова и оснивањем нових, као и укидањем одређених послова – радних места или увођењем нових, а смањењем броја извршилаца на постојећим радним местима, односно повећавањем броја извршилаца у складу са потребама процеса и организације рада. Овом одлуком, између осталог, у Сектору за рад са становништвом - Експозитури ... укинута је радно место „менаџер експозитуре“ (на коме је тужила била једини извршилац), повећан је број извршилаца у више Експозитура у Београду на радним местима „менаџер развоја експозитуре“ и „сарадник за рад са становништвом“, у Експозитури ... на радном месту „млађи стручни сарадник за рад са становништвом“ и у Експозитури ... на радном месту „стручни сарадник за рад са становништвом“, док су уведена нова радна места у Експозитури ... „менаџер експозитуре“ (један извршилац) и Експозитури ... „старији стручни сарадник за рад са становништвом“ (један извршилац).

Уследила је доношење Одлуке о изменама Правилника о систематизацији и организацији радних места бр ЕБ 476/16 од 06.12.2016. године којом је, поред укинутих радних места и организационих делова у Сектору за рад са становништвом, у Експозитури ... избрисано радно место „менаџер експозитуре“ и смањен број извршилаца на радном месту „сарадник за рад са становништвом“, које измене ступају на снагу осмог дана од дана објављивања (члан 8.). Запослени код правног претходника тужене имали су приступ Интернет порталу (електронској огласној табли). Измена акта о систематизацији истакнута је на огласну таблу у седишту (централи) правног претходника тужене банке дана 06.12.2016. године (о чему је службену белешку сачинила и потписала координаторка за обрачун зараде и правне послове ББ). Одлука о измени акта о систематизацији није била објављена на Интернет порталу банке (електронска огласна табла), док посебна огласна табла (у физичком смислу) у Експозитури ... није постојала.

Одлуком правног претходника тужене ЕБ 155/16 од 15.12.2016. године, одређено је, између осталог, да на укинутим радним местима аутоматски престаје потреба за радом свих извршилаца, да ће се оцењивање спровести у случају конкуренције већег броја запослених који раде на укинутом радном месту за премештај на друго одговарајуће радно место, при чему ће предност имати запослени који остварује боље резултате рада, а у случају једнаке оцене двоје или више запослених примениће се допунски критеријум – дужина стажа осигурања на раду код послодавца у ком случају предност за распоређивање има запослени са дужим стажом осигурања. Наведеном одлуком, наложено је ХР Дирекцији да на основу критеријума утврђених одлуком утврди запослене за чијим ће радом престати потреба, док ће послодавац у складу са одлуком утврдити запослене који су вишак и извршити распоређивање, а у случају одбијања распореда запосленом ће бити отказан уговор о раду без исплате отпремнине, а за запослене који буду утврђени као вишак и којима не може бити понуђен распоред на друге послове утврђује се рок за отказ уговора о раду до 31.01.2017. године, уз исплату отпремнине. У одлуци је констатовано да је број запослених у радном односу на неодређено време 1293, а да је број запослених којима може бити отказан уговор о раду максимално 7, због чега не постоји обавеза доношења програма решавања вишка запослених из члана 153. Закона о раду, као и да одлука ступа на снагу даном доношења.

Није извршено оцењивање рада тужиље, нити јој је понуђен премештај на друго радно место. Решењем правног претходника тужене бр .. од 22.12.2016. године, тужиљи запосленој на радном месту „менаџер експозитуре“ у Експозитури у ... отказан је уговор о раду од 01.10.2014. године због престанка потребе за њеним радом, уз исплату отпремнине у износу од 626.046,81 динар (која је исплаћена истог дана), са којим даном јој престаје радни однос, с позивом на одлуку тужене од 06.12.2016. године о економско-организационим променама, одлуку тужене о изменама Правилника о систематизацији радних места од 06.12.2016. године (којима је укинуто радно место тужиље) и одлуку тужене од 15.12.2016. године којим је одређено да престаје потреба за запосленима на укинутим радним местима, па и за радом тужиље, а да тужени као послодавац није могао да запосленој обезбеди премештај на друге одговарајуће послове јер није било непопуњених радних места која су јој могла бити понуђена.

Тужиља је била позвана на састанак у седиште правног претходника тужене у Београду дана 22.12.2016. године, када јој је извршни директор дирекције ВВ саопштио да је дошло до организационих промена и да је укинуто њено радно место, да ће добити отпремнину и да ће наставити да прима накнаду код Националне службе за запошљавање. Том приликом покушао је да јој уручи предметно решење о престанку радног односа. Решење је примила 29.12.2016. године. Након укидања радног места тужиље, Експозитура у ... је наставила да постоји у организационом смислу, а послове радног места „менаџер експозитуре“ (које је тужиља обављала) преузели су менаџер Експозитуре у ... ГГ, регионални директор за рад у мрежи ДД (непосредни руководилац тужиље), као и запослени у Експозитури ..., у складу са овлашћењима, а у оквиру својих радних места. Након престанка радног односа тужиљи, тужена није примила новог запосленог на пословима које је тужиља обављала пре престанка радног односа у периоду од три месеца, нити након тог периода.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, с позивом на чланове 153., 154., 155, 156., 158., 171. ставови 1. и 4.,

173., 179. став 5. тачке 1. и 2. и 191. став 1. Закона о раду и члан 47. став 5. Правилника о раду туженог од 29.08.2014. године. Ово стога што тужена није доказала (члан 231. ЗПП) да је у складу са својом одлуком ЕБ 155/16 од 15.12.2016. године и Законом о раду спровела поступак оцењивања запослених на радним местима која су укинута (укључујући и радно место тужиле) и на радним местима на којима је смањен број извршилаца у контексту њиховог евентуалног премештаја на друга радна места у вези са применом мера запошљавања. Поред тога, изостало је објављивање измене акта о систематизације на Интернет порталу тужене (електронска огласна табла), што је било неопходно како би запослени бити упознати са организационим променама које су се дешавале код послодавца, јер у Експозитури у ... није било огласне табле, без обзира што је овај акт објављен на огласној табли у седишту тужене у Београду. Стога је поништио као незаконито предметно решење тужене од 22.12.2016. године о отказу уговора о раду тужилји и обавезао тужену да тужилју врати на рад.

Другостепени суд је прихватио као правилну аргументацију првостепеног суда налазећи да је на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, додатно се позивајући и на члан 196. ставови 1. и 4. Устава РС. Код утврђене чињенице да је решење правног претходника тужене о отказу уговора о раду тужилји од 22.12.2016. године донето у време када Одлука тужене о измени Правилника о систематизацији радних места од 06.12.2016. године није била на Интернет порталу банке (у који сви запослени имају увид), то иста није ни ступила на правну снагу без обзира што је објављена на огласној табли у седишту банке (члан 8. одлуке), при чему у Експозитури у ... не постоји огласна табла, што представља разлог за незаконитост решења о отказу уговора о раду тужилји које је засновано на том општем акту.

По оцени Врховног суда нижестепене одлуке су донете правилном применом материјалног права.

Према одредби члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр 24/05 ... 75/14), запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца ако услед технолошких, економских и организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Према одредби члана 191. став 1. овог Закона, ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио.

Према одредби члана 47. став 5. Правилника о раду туженог од 29.08.2014. године, уколико послодавац због технолошких, економских и организационих промена утврди послове за којима је престала потреба или да је на одређеним пословима дошло до смањења обима, а према закону није у обавези да донесе програм решавања вишка запослених, одлуку о решавању вишка запослених доноси Извршни одбор банке, а примењују се критеријуми који се утврде одлуком о решавању вишка запослених.

Према одредби члана 196. став 1. Устава РС („Службени гласник РС“, бр 98/06), закон и сви други општи акти објављују се пре ступања на снагу.

Следом изнетог, одлука послодавца од значаја за радноправни статус запослених и Правилник о организацији и систематизацији послова, укључујући и његове измене и допуне, као општи акт који делује према свим запосленима код послодавца, претходно мора бити објављен на огласној табли послодавца, јер објављивање представља материјалну претпоставку за његово ступање на правну снагу и дејство према запосленима како би били упознати са његовом садржином.

У конкретном случају, чињенично је утврђено да је измена акта о систематизацији од 06.12.2016. године објављена само на огласној табли у седишту тужене (о чему је сачињена службена белешка) којој нису имали приступ сви запослени. С тим у вези, неосновано се оспорава становиште нижестепених судова у погледу примене одредбе члана 196. став 1. Устава Републике Србије, с обзиром на то да је тужиља оспоравала дејство донете Одлуке тужене о измени Правилника о систематизацији радних места од 06.12.2016. године (од значаја за радноправни статус запосленог), а тужена није доказала да је тај акт, као општи акт, објављен на огласној табли туженог која би била доступна свим запосленима (у конкретном случају би то био Интернет портал – електронска огласна табла).

Поред тога, отказни разлог, на који се тужена позвала у предметном решењу о престанку радног односа тужиљи, односи се искључиво на потребе послодавца из законом предвиђених оправданих разлога, због којих уколико је престала потреба за обављањем одређеног посла, послодавац новим актом или изменама постојећег акта о систематизацији укида послове одређеног радног места које је запослени обављао. Уколико је реч о пословима за којима и даље постоји потреба иако је радно место укинато, ти послови треба да буду садржани у новом акту о систематизацији исказани у опису послова неког другог радног места. Имајући у виду природу овог отказног разлога, према члану 185. став 1. Закона о раду околности под којима је запосленом престао радни однос треба да буду садржане у решењу о отказу уговора о раду, јер се његова законитост цени у складу са изнетим чињеничним основом, а на послодавцу је терет доказивања тих чињеница.

У конкретном случају тужиљи је применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, решењем тужене од 22.12.2016. године отказан уговор о раду, с позивом на одлуку послодавца од 06.12.2016. године (о економско-организационим променама), од 06.12.2016. године (о изменама Правилника о систематизацији радних места којима је укинато радно место тужиље) и од 15.12.2016. године (којим је одређено да престаје потреба за запосленима на укинутим радним местима, па и за радом тужиље). Неосновани су наводи ревизије да сама чињеница да је укинато радно место тужиље представља довољан разлог да тужена донесе решење о престанку радног односа тужиљи. Наиме, суд не може ценити оправданост и целисходност организационих, технолошких и економских мера послодавца, нити одлуку послодавца о потребном броју радних места и броју запослених на неком радном месту. Међутим, правилан је закључак нижестепених судова да је оспорено решење незаконито. Ово стога што, у смислу члана смислу члана 185. став 1. Закона о раду, предметно решење не садржи образложење, односно разлоге са којих се тужиљи отказује уговор о раду осим паушалног позивања на претходно донете одлуке послодавца у укидању радног места тужиље. Решење о престанку радног односа из овог разлога, да би било законито, не може да садржи само позивање на ове разлоге без јасног образложења због чега је укинато радно место запосленог, односно у чему се састоје конкретне технолошке,

економске или организационе промене које су код послодавца довеле до престанка потребе за обављањем послова запосленог, што је све у конкретном случају изостало, при том нарочито имајући у виду да укидање радног места није, нити може бити узрок, већ последица наведених промена.

С тим у вези, за наступање отказног разлога из наведене законске одредбе, релевантна је околност да ли је престала потреба за обављањем одређеног посла или је дошло до смањења обима посла, а не (само) да ли је укинута радно место у оквиру којих се обављају одређени послови. Код изнетог, насупрот наводима ревизије, све и да је измена акта о систематизацији била објављена на интернет порталу тужене, то не би било од утицаја на другачију одлуку, код утврђења да је тужена као послодавац послове укинутаг радног места тужиле у Експозитури у ... фактички поверила другим запосленима, то тужена, на којој је био терет доказивања у смислу члана 231. ЗПП, није доказала да је престала потреба за обављањем послова из описа претходно постојећег радног места на којима је тужилца била једини извршилац, а при том су изостале и релевантне околности и чињенице да су ти послови укинутаг радног места, евентуално садржани у новом акту о систематизацији исказани у опису послова неког другог радног места.

С обзиром на наведено, правилно другостепени суд налази да је тужилци незаконито престао радни однос код туженог, па су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Како је радни однос тужилци незаконито престао, то је основан њен захтев за реинтеграцију прописан одредбом члана 191. став 1. Закона о раду.

Предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа (оцена исказа сведока из којих је утврђено да измена акта о систематизацији није била објављена на интернет огласној табли банке) и утврђено чињенично стање, јер то није дозвољено према члану 407. став 2. ЗПП.

Правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић